

Jogszabályi tájékoztató

**az önkormányzatokat érintő 2015. évi szociális ellátásokban
bekövetkező változásokról.**

Előkészítette: Molnárné Dr. Papp Judit kirendeltség-vezető
Előterjesztő: Molnárné Dr. Papp Judit kirendeltség-vezető

Tisztelt Képviselő-testület!

A Magyarország 2015. évi központi költségvetésének elfogadásával véglegessé vált, hogy az idei esztendőben jelentősen átalakul a szociális támogatási rendszer.

Több ellátás önálló formája megszűnik, illetve beleolvad az önkormányzatok által megítélhető települési támogatásba. Az állam által garantált támogatási jövedelempótló ellátásokon túl az önkormányzatok feladata lesz a további szociális támogatások elosztása. Az önkormányzatok maguk döntenek el, hogy a saját költségvetésükből hogyan támogatják a rászorulókat.

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkára felkérésére a 2015. évi jogszabály-változásokról - a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat érintően - az alábbiak szerint tájékoztatta az önkormányzatokat:

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakul. Az átalakítás fő elemei:

- Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerülnek:

Egységesednek a segélyezéssel kapcsolatos hatáskörök;

- Módosul a szociális törvény alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre;

- Bővül az önkormányzatok mozgásterét az általuk nyújtott ellátások meghatározásában.

- Átalakul a finanszírozás rendszere.

A kapcsolódó törvény-módosításokat a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló T/2141, számú törvényjavaslat tartalmazza. Néhány kisebb, jogalkalmazást elősegítő módosítás 2015. január 1-jén, az átalakítást érintő fő szabályozási elemek március 1-jén lépnek hatályba.

I. 2015. január 1-jén hatályba lépő, az egységes jogalkalmazást elősegítő változások

1. Általános szabályok

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdés d) pontjának *dd)* alpontja, azaz közeli hozzátartozók fogalmának a 18 év alatti gyermek szempontjából történő meghatározása kiegészült a gyermek azon testvérével, aki egyébként a közeli hozzátartozók körébe tartozó gyermek fogalmának megfelel.

2. Ápolási díj

Pontosításra kerülnek a más rendszeres pénzellátásban is részesülő ápolási díjra jogosult személyek részére megállapítandó ápolási díj összegének számítási szabályai, mivel a korábbiakban nem volt egyértelmű, hogy ilyen esetben az ápolási díj összegéből a megállapított rendszeres pénzellátás bruttó vagy nettó összegét kell-e levonni. A módosítás értelmében az ápolási díj havi összege az ápolási díj bruttó összegének és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi bruttó összegének a különbözete.

Az új rendelkezéseket az ápolási díj megállapítása iránt 2015. január 1-jét megelőzően benyújtott, de 2014. december 31-éig el nem bírált kérelem alapján indult ügyekben is alkalmazni kell. A 2015. január 1-jét megelőzően megállapított ellátás esetében az ápolási díj 2015. december 31-ét követő első felülvizsgálatakor kell alkalmazni.

3. Közgyógyellátás

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27). kihirdetés előtt álló módosítása rendelkezik a követendő eljárásról abban az esetben, ha a közgyógyellátásra jogosult számára 1000 Ft-ot el nem érő gyógyszerköltsége okán egyéni gyógyszerkeret nem került megállapításra, azonban az időközben bekövetkezett változások miatt gyógyszerköltsége már eléri az 1000 Ft-ot. A pontosítás egyértelművé teszi, hogy ilyen esetben a gyógyszerkeret felülvizsgálatára lehetőség van, mivel a felülvizsgálathoz szükséges 1000 Ft-os gyógyszerköltség-változást nem az eredeti, tényleges gyógyszerköltségéhez, hanem a 0 Ft-os összegű gyógyszerkerethez viszonyítva kell vizsgálni.

II. Az ellátórendszer 2015. március 1-jei átalakításához kapcsolódó változások

A segélyezési rendszer 2015. március 1-jei átalakításával összefüggésben az állam és az önkormányzatok közötti feladat-megosztás a szociális ellátások biztosítása területén átalakul:

A jelenleg jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatal hatáskörébe kerül. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg:

- a foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (új ellátás a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy részre erre válik jogosulttá).

Az újonnan a járási hivatalok hatáskörébe kerülő aktív korúak ellátásán túl továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartoznak az alábbi ügykörök:

- alanyi ápolási díj (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj),
- időskorúak járadéka,
- alanyi és normatív jogcímen megállapított közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A felsorolt, állami felelősségi körben nyújtott, és 100%-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntenek az ún. települési támogatás keretében.

A módosítás az Szt. által jelenleg szabályozott ellátások közül az alábbiakat érinti, ezekre vonatkozóan az Szt. 2015. március 1-jétől nem tartalmaz szabályozást:

- lakásfenntartási támogatás
- adósságkezelési szolgáltatás
- méltányossági ápolási díj
- méltányossági közgyógyellátás

A fentiekén túl az önkormányzati segély is átalakul: a rendkívüli élethelyzetre tekintettel is a települési támogatás keretében nyújtható majd támogatás.

AZ EGYES ELLÁTÁSOKAT ÉRINTŐ VÁLTOZÁSOK:

1. Aktív korúak ellátása

1.1. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban - az ellátással kapcsolatos hatáskörváltáson túl - nem várható változás.

1.2. Rendszeres szociális segély

A rendszeres szociális segély 2015. március 1-jétől ebben a formában nem része a szociális ellátórendszernek, a jogosult kör - az átalakítást követően - más ellátásokra válhat jogosulttá.

A felülvizsgálat eredményeként 2015. március 1-jétől a korábban rendszeres szociális segélyre jogosult személyek ellátásra való jogosultsága a következők szerint alakul:

- amennyiben a felülvizsgálat során a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak számára előírt együttműködést nyilatkozatban vállalják, foglalkoztatást helyettesítő támogatásra lesznek jogosultak:

- a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltők, és
- az Szt. 2015. február 28-án hatályos 37. § (1) bekezdés d) pontja szerinti személyek (önkormányzat rendeletében foglalt feltételek szerinti jogosultak).
- a törvény erejénél fogva az újonnan bevezetendő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lesznek jogosultak:
- az Szt. 2015. február 28-i szabályai szerint egészségkárosodottak és
- a 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudók.

Az új ellátásra való jogosultságot 2015. március 1-i kezdőnappal kell megállapítani. 2015. február 28-ával meg kell szüntetni azon, az Szt. 2015. február 28-án hatályos 37. § (1) bekezdés d) pontja szerinti, illetve a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő személy aktív korúak ellátására való jogosultságát, aki a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek részére előírt együttműködési kötelezettség teljesítését nem vállalja.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra való jogosultság, illetve az ellátás összegének megállapítása során figyelemmel kell lenni arra, hogy az ellátás havi összegének

számítása a rendszeres szociális segéllyel alkalmazott szabályhoz képest annyiban eltér, hogy az ellátás az öregségi nyugdíjminimum 90%-a helyett 92%-áig egészíti ki a családi jövedelmet.

2. Lakásfenntartási támogatás és adósságkezelési szolgáltatás

Az ellátások szabályai 2015. március 1-jétől kikerülnek az Szt.-ből, ettől az időponttól kezdődően biztosításuk nem lesz kötelező, a következő kivételekkel.

A 2015. január 1-jén folyamatban lévő, valamint a 2014. december 31 -ét követően lakásfenntartási támogatás megállapítása iránt benyújtott kérelem alapján indult ügyekben a lakásfenntartási támogatást - az Szt. 38. § (8) bekezdésben foglaltaktól eltérően - egy év helyett legfeljebb a 2015. február 28-áig terjedő időtartamra lehet megállapítani.

A 2015. március 1-jét megelőző kezdő időponttal megállapított lakásfenntartási támogatás tekintetében - a jogosultság határozatban megállapított időtartamára, vagy annak megszüntetéséig - a 2015. február 28-án hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

A 2015. március 1-jét megelőzően megállapított adósságkezelési szolgáltatást - annak megállapított időtartamára vagy annak megszüntetéséig - a 2015. február 28-án hatályos szabályok szerint kell nyújtani.

A fentiek szerint megállapított ellátásokkal kapcsolatos kifizetésekhez a központi költségvetésből a 2014. évi szabályoknak megfelelően (azaz az érintett ellátások kifizetett összegének 90%-ához) lehet igényelni támogatást a Magyar Államkincstár önkormányzati Előirányzat-gazdálkodási Modul (ÖNEGM-rendszer) használatával, az egyes pénzbeli szociális ellátások elszámolásának szabályairól szóló 62/2006. (III. 27.) Korm. rendelet jelenleg hatályos szabályainak megfelelően.

Az önkormányzatok a továbbiakban a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, illetve a hátralékot felhalmozó személyek számára.

3. Méltányossági közgyógyellátás

Az ellátás szabályai 2015. március 1-jétől kikerülnek az Szt.-ből, ettől az időponttól kezdődően biztosítása nem lesz kötelező, azzal, hogy a 2015. március 1-jét megelőzően megállapított méltányossági közgyógyellátás tekintetében, valamint a méltányossági közgyógyellátással összefüggésben 2015. február 28-án folyamatban lévő ügyekben - a jogosultság határozatban megállapított időtartamára, vagy annak megszüntetéséig - a 2015. február 28-án hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni. Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

4. Méltányossági ápolási díj

Az ellátás szabályai 2015. március 1-jétől kikerülnek az Szt.-ből. Az ellátás biztosítása az települési önkormányzatok számára jelenleg sem kötelező. Az önkormányzatok a települési támogatás keretében ellátást biztosíthatnak a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végző hozzátartozók részére.

5. Települési támogatás

Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lesz. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást.

Az önkormányzat kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson.

Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik!

Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

Az Szt. a települési támogatás keretében biztosítandó juttatások körét csak példálózóan sorolja fel:
Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- c) a gyógyszer-kiadások viseléséhez,
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Az Szt. szabályozása szerint a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatást más jogszabály alkalmazásában lakásfenntartási támogatásnak kell tekinteni.

A települési önkormányzat képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét legkésőbb 2015. február 28-áig kell megalkotnia.

Átalakul a szociális támogatások állami finanszírozása is: a központi költségvetés nem nyújt automatikusan támogatást az önkormányzatok által adott szociális ellátások fedezetére!

A helyi szociális feladatok ellátására a központi költségvetésben támogatás csak azon önkormányzatok számára lesz elehetséges, amelyek esetében az egy főre jutó adóerő-képesség nem haladja meg a 32.000 Ft-ot.

Ebből következően a jogszabályi változás adta korlátlan lehetőség, mely szerint szabadon eldönthető, hogy milyen szociális támogatásokat, milyen feltételek mellett ad majd a lakosságnak az önkormányzat, mégis behatárolt, hiszen a fedezetét az Önkormányzat költségvetéséből kell biztosítani

Tisztelt Képviselők!

A fentiek értelmében tehát a jelenleg hatályos a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról és gyermekvédelmi támogatásokról szóló rendelet felülvizsgálata válik szükségessé. A helyi rendelet módosítása mindenképpen javasolt, azonban célszerűbb véleményem szerint teljesen új szociális rendelet megalkotása, a jelenlegi rendelet hatályon kívül helyezése mellett.

Kérjük a Tisztelt Képviselőket, hogy javaslataikkal segítsék elő a szociális rendelet felülvizsgálatát és támpontokat nyújtsanak annak érdekében, hogy milyen szociális ellátási formákat (milyen feltételek alapján) szeretnének március 1-jétől a településen a helyi lakosság számára nyújtani.

Az új rendelet-tervezet előkészítésére február elejére kerül sor, elfogadása tehát február 28-ig kötelező.

Aszófő, 2015. január 13.

Molnárné Dr. Papp Judit
kirendeltség-vezető